

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

Qo‘lyozma huquqida

UDK: 378.041:81’243

IBRAGIMOVA SEVARA BAXODIROVNA

**MUSTAQIL TA‘LIM JARAYONIDA TALABALARNING
XORIJIY TILNI O‘ZLASHTIRISH KO‘NIKMASINI
RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI
(kredit-modul tizimidagi iqtisodiyot yo‘nalishi talabalari misolida)**

13.00.02-Ta‘lim-tarbiya nazariyasi va metodikasi

**Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)ilmiy darajasini olsih uchun
yozilgan
DISSERTATSIYASI**

Ilmiy rahbar: Xakimova Muxabbat Fayziyevna,
pedagogika fanlari doktori, professor

Toshkent – 2024

MUNDARIJA

KIRISH	3
I bob MUSTAQIL TA'LIM JARAYONIDA TALABALARNING XORIJIY TILNI O'ZLASHTIRISH KO'NIKMASINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-METODOLOGIK ASOSLARI	12
1.1§ Oliy ta'lim tizimida kredit-modulli o'qitishning metodologik asoslari.....	12
1.2§. Talabalarni xorijiy tilni o'zlashtirish ko'nikmalarini rivojlantirishda kredit-modul tizimining pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	25
1.3.§ Kredit-modul tizimi asosida xorijiy til mashg'ulotlarida mustaqil ta'limni tashkil qilishning pedagogik tamoyillari.....	38
Birinchi bob bo'yicha xulosa.....	45
II bob MUSTAQIL TA'LIM JARAYONIDA TALABALARNING XORIJIY TILNI O'ZLASHTIRISH KO'NIKMASINI RIVOJLANTIRISH TIZIMI	47
2.1§ Kredit-modul tizimi sharoitida talabalarga xorijiy tilda so'zlashni o'qitishning mazmuni.....	47
2.2 § Mustaqil ta'lim jarayonida talabalarning xorijiy tilni o'zlashtirish ko'nikmasini rivojlantirishning shakl va metodlari.....	60
2.3 § Mustaqil ta'lim jarayonida talabalarning xorijiy tilni o'zlashtirish ko'nikmasini rivojlantirish modeli.....	70
Ikkinchi bob bo'yicha xulosa.....	83
IIIbob MUSTAQIL TA'LIM JARAYONIDA TALABALARNING XORIJIY TILNI KREDIT-MODUL TIZIMIDA O'ZLASHTIRISH KO'NIKMASINI RIVOJLANTIRISH SAMARADORLIGI	85
3.1§. Kredit-modul jarayonida talabalarning xorijiy tilni o'zlashtirish ko'nikmasini rivojlantirish bo'yicha pedagogik tajriba-sinov ishini tashkillashtirish va uni o'tkazish metodikasi.....	85
3.2§. Pedagogik tajriba-sinov ishlarining natijalari va ularning samaradorlik darajasi.....	104
Uchinchi bob bo'yicha xulosa.....	117
XULOSA VA TAVSIYALAR	118
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI	121
ILOVALAR	132

KIRISH (falsafa fanlari (PhD) dissertasiyasi annotasiyasi)

Dissertatsiya mavzusining dolzarbligi va zarurati Jahon iqtisodiy landshaftida xorijiy tillarni o‘zlashtirishda talabalarning kelajakdagi kasbiy faoliyatiga tayyorgarligini va zamonaviy mehnat dunyosi talablariga moslashishi alohida ahamiyat kasb etmoqda. Yevropa Ittifoqi tomonidan qabul qilingan 2030-yilgacha Xalqaro ta’lim konsepsiyasida, Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkilotining “Ta’lim va ko‘nikmalar kelajagi 2030”¹ loyihasida ta’lim sifatini oshirish, o‘quv faoliyatining asosiy tarkibiy qismi bo‘lgan o‘quv dasturlarini qayta ishlash va takomillashtirish, talabalarda mustaqil fikrlash ko‘nikmasini oshirish bo‘yicha mamlakatlararo tizimli ishlar olib borilmoqda. Oliy ta’lim sifatini ta’minlash Yevropa tarmog‘i xalqaro tashkilotlari amaliy ingliz tilini, xalqaro muloqot tili sifatida kasbiy talablar darajasida o‘rganishda mustaqil ta’lim amaliy ko‘nikmalariga ustuvorlik bergan holda tashkil etishga qaratilgan yirik loyihalarni joriy etish bo‘yicha amaliy ishlar amalga oshirilmoqda.

Jahonda talabalarning ingliz tili ko‘nikmalarini rivojlantirish, tillarni mustaqil o‘rganish, refleksli fikrlash va kuchli iroda fazilatlarini rivojlantirish, konstruktiv fikr bildirish qobiliyatini shakllantirish bo‘yicha ustuvor ilmiy-tadqiqot ishlari olib borilmoqda. Xorijiy tillarni o‘rganishda amalga oshirilgan tadqiqotlar tarkibida mustaqil ta’lim texnologiyalarini ishlab chiqish, inklyuziv yondashuvlarga asoslangan va ko‘p madaniyatli xususiyatlarni hisobga olgan holda oliy ta’lim muassasalarida xorijiy tillarni o‘qitish tizimini joriy etish hamda chuqur o‘rganish an’analarini saqlab qolishda ta’lim texnologiyasidan foydalanish kabi yo‘nalishlardagi ilmiy tadqiqotlarga alohida e’tibor qaratilmoqda.

Yangi O‘zbekiston ta’lim tizimini jahon ta’lim standartlari darajasida rivojlantirish bilan bir qatorda xalqaro darajadagi raqobatbardosh, yuqori malakali, iqtisodiyot yo‘nalishlarida mutaxassislarni tayyorlash, talabalarning amaliy ingliz

---

¹ The future of education and skills: Education 2030: Organisation for Economic Co-operation and Development. Directorate for Education and Skills, Paris, France: OECD, 2018, p.7 (p.21)

tilidan ko‘nikmalarini rivojlantirish bo‘yicha keng qamrovli chora tadbirlar amalga oshirilmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida” PF-5847-sonli Farmonida “oliy ta‘lim mazmunini sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarish, ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarining barqaror rivojlanishiga munosib hissa qo‘shadigan, mehnat bozorida o‘z o‘rnini topa oladigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash tizimini yo‘lga qo‘yish” ustuvor vazifa etib belgilandi². Mazkur vazifalarni amalga oshirishda talabalarning xorijiy tilni o‘zlashtirish jarayonida nutq qobiliyatini rivojlantirish samaradorligi mantiqiy tugallangan modulli diskret (uzviylik) rejimda va talabalarning shaxsiy intellektual xarakatchanligi uyg‘unligini izchil motivatsiyalash tadqiqotlar ko‘lamini kengaytirishni taqozo etmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-son “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi, 2019 yil 8 oktabrdagi PF-5847-son “Oliy ta‘lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Farmonlari, 2017 yil 20 apreldagi PQ-2909-son “Oliy ta‘lim tizimini yanada rivojlantirish to‘g‘risida”, 2020 yil 27 fevraldagi PQ-4623-son “Pedagogik ta‘lim sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarorlari, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2013 yil 8 maydagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Uzluksiz ta‘lim tizimining chet tillar bo‘yicha davlat ta‘lim standartini tasdiqlash to‘g‘risida”gi qarori hamda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 25 yanvardagi Oliy Majlisiga Murojaatnomasi kabi hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishda ushbu dissertatsiya muayan darajada xizmat qiladi.

---

² O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktyabrdagi PF-5847-son “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to‘g‘risidagi” farmoni